

10 Junis-träffar om globala målen

Varje träff innehåller lekar, diskussionsfrågor och en huvudaktivitet.
Tidsåtgången är en och en halv timme per gång och träffarna
följer upplägget i Junisramen.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Introduktion

Så kul och bra att er Junis-förening vill arbeta med de globala målen!

Målen antogs av FN 2015 och ska vara uppfyllda till år 2030. Det är vårt gemensamma ansvar - inte bara vissa länders eller ledares - utan allas. Därför är det viktigt att känna till dem och fundera över vad man själv kan göra för att bidra.

Inför att ni ska arbeta med träffarna kan det vara bra att själv läsa på lite mer om de globala målen på globalamalen.se. I materialet finns symboler för alla 17 mål. Skriv ut dem i färg och klipp ut varje mål så att ni får 17 lappar. När ni pratar om målen under första träffen kan det vara bra att kunna sätta upp dem med häftmassa på väggen så att alla kan se dem.

Det finns också en bra programserie på urplay.se som heter Globala mål i sikte. Avsnitt 18 ger er en bra introduktion till målen - och även för junisarna om ni vill se programmet ihop. Det finns ett program för varje mål. Varje avsnitt är omkring 3 min långt.

Och sist - kom ihåg att kolla vad ni behöver förbereda inför varje träff. Till vissa träffar behöver ni köpa in/ordna material.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Vad är det för mål?

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Blås upp en stor, blå, rund ballong eller använd en badboll i form av en jordglob. Hjälp åt att med snälla passningar hålla den i luften så länge som möjligt. Ballongen symboliserar vår jord och alla behövs för att se till att den mår bra.

Junis hjärta – 10 min

Häng upp bilderna på Junis grundsatser (se sidan 3) och prata kort om vad de betyder. Häng upp de globala målen (se sidan 7) och berätta om varför de kommit till och när de ska vara uppfyllda. Finns det några likheter med Junis grundsatser?

Huvudaktivitet – 45 min

Lägg ut numrerade lappar från 1-6 på golvet. Låt barnen ställa sig på den siffra som de tycker motsvarar vad de vet om de globala målen, där 1 står för "ingenting" och 6 står för "allt".

Berätta kort om ett mål i taget. Fråga barnen hur de tror att det går för just det målet. Är vi på väg att nå det i världen? Här kan barnen få visa med kroppen genom att hoppa upp om de tror att det går bra, göra vågen om det varken går bra eller dåligt eller lägga sig ner om de tror att det går åt fel håll (de kan också visa genom tumme upp, ner eller åt sidan). Sätt fast målet under den av de tre Junis grundsatser som ni tycker att målet passar in.

När ni gått igenom målen kan ni avsluta med att komma på saker som man själv kan göra för att bidra till något eller några av dem.

Avslutning – 15 min

Låt barnen stå i par och göra en skulptur av den andra personen utifrån ett av de globala målen. Låt alla i gruppen gissa vilka mål de andra föreställer och byt sedan tur så att alla får testa att vara skulptörer.

Junis grundsatser

Den här texten är inte tänkt att läsas högt för barnen, utan som bakgrund för dig som ledare:

Utgångspunkten för Junis verksamhet är demokrati, solidaritet och nykterhet. I Junis kallas detta för grundsatser.

Som ledare i Junis arbetar man för att förmedla grundsatserna genom aktiv handling. Ledaren är en förebild för barnen och har i uppgift att lära barnen om demokrati, ha ett demokratiskt arbetssätt och säkra barnens medbestämmande och delaktighet.

På samma vis ska solidariteten finnas närvarande hos Junis – både som ett värde och som något man aktivt samtalar om och arbetar med i barngruppen. I Junis fattar vi medvetna beslut och engagerar oss för varandra, vår gemensamma miljö och andra människor både i Sverige och världen. Vi arbetar aktivt mot diskriminering och för att barn ska få stärkta rättigheter oavsett nationalitet. Vi engagerar oss i miljö- och klimatfrågor och arbetar för att skapa en positiv förändring där vi alla hjälps åt att ta hand om vår planet, samt minska vår negativa påverkan på den. Detta är exempel på hur vi manifesterar grundsatserna solidaritet i praktisk handling.

Nykterhet. Junis är en drogfri verksamhet och organisationen arbetar aktivt för en nyktrare värld. Att ha barn- och ungdomsverksamhet där alla deltagare och ledare är nyktra är vanligt, vilket Junis tycker är bra. Genom alla ledares personliga nykterhet och genom verksamheten tar Junis ställning för ett samhälle där fler barn får växa upp i en trygg och nykter miljö. Junis verksamhet ger också möjlighet för fler barn att vara i en trygg och drogfri zon.

Samtal om och arbete med grundsatserna i Junis verksamhet är ett steg mot en bättre värld och kan göra att fler barn och ledare bär med sig värdena i sitt liv.

Demokrati

Solidaritet

Nykterhet

Globala målen

Det finns 17 globala mål och varje mål har flera delmål. Totalt finns det 169 delmål. Det betyder att det finns massor att berätta om varje mål - men här har vi försökt att beskriva de 17 målen mer kortfattat. De beskrivningarna kan ni använda er av under träffarna.

1. Fattig

Att vara fattig är inte bara att sakna pengar. Det kan också vara att inte få gå i skolan, få ett jobb eller att få säga eller tycka vad man vill. Omkring 1,3 miljarder människor i världen är fattiga. Ungefär hälften av dem är barn. Fattigdomen minskar i världen, tack vare att fler människor får tillgång till vård, utbildning, rent vatten och får en rättvis lön för sitt arbete.

2. Hungrig

Hunger är det som flest människor i världen dör av. Idag lever ungefär 821 miljoner människor i hunger. Brist på mat är en katastrof, både för den som drabbas av det och för samhällets möjlighet att utvecklas. Det som kan lösa bristen på mat är framförallt ett hållbart jordbruk och en rättvisare fördelning av den mat som finns.

3. Må bra

Att må bra och ha en god hälsa är viktigt. Hur man mår påverkas av flera saker, till exempel ekonomin och hur samhället man växer upp i är. Även klimatet spelar roll. För att förbättra hälsan behöver man se till att jobba med alla de tre sakerna. Människors hälsa blir bättre och bättre i hela världen. Det beror bland annat på att fler får tillgång till bra vård.

4. Jag kan!

Att få utbildning är en mänsklig rättighet, men trots det kan ungefär 774 miljoner människor i världen inte läsa. De flesta är kvinnor. Att så många saknar utbildning är ett stort problem eftersom det är en av de viktigaste grunderna för både hälsa, jämställdhet och möjligheten att vara med och jobba för ett hållbart samhälle.

5. Jämställdhet

Jämställdhet och rättvisa mellan män och kvinnor leder till ett bättre fungerande samhälle. Våld mot kvinnor och diskriminering är både dåligt för den som drabbas och för utvecklingen i världen. Man behöver jobba för att kvinnor och män ska ha lika rättigheter inom både politik och ekonomi och för att de ska ses som lika mycket värda.

6. Vatten

Vatten är livsviktigt för allt som lever på jorden. Brist på vatten kan leda till bråk, både i och mellan länder, men tillgång till vatten kan göra att länder samarbetar bättre och att möjligheten till fred ökar. En av tre personer i världen lever i en ohälsosam miljö. De har till exempel inte tillgång till toaletter eller rent vatten att tvätta sig med.

7. Energi

Hur vi tillverkar och använder energi och bränslen påverkar både klimatförändringar och fattigdom i världen. Många människor har inte tillgång till el, men när behovet ökar behöver vi hitta sätt att producera el och värme på ett sätt som jorden klarar av. Då kan vi minska våra utsläpp och se till att fler får tillgång till el och energi utan att vi skadar planeten.

8. Schysst jobb

Hälften av alla människor som jobbar har en osäker anställning. Det kan handla om att de får för lite i lön eller inte får några pengar om de blir sjuka och inte kan jobba. Att arbetena är trygga, och ger människor tillräckligt med lön och rättigheter på arbetsplatsen är viktigt för alla i samhället. Vi ska göra allt för att stoppa barnarbete, människohandel och modernt slaveri.

9. Uppfinn framtiden

Att uppfinna nya saker där man använder sig av ny teknik är ett sätt att lösa de problem som vi människor och vår planet står inför. På det sättet kan man skapa nya, mer miljövänliga, produkter. Att utveckla ny teknik skapar fler jobb, vilket behövs. Ett annat sätt att arbeta för en hållbar framtid är att investera pengar i bra industrier och forskning kring miljöfrågor.

10. Rättvist

Att fördela resurser och makt jämt i världen är viktigt för ett hållbart samhälle. Ingen ska lämnas utanför i utvecklingen. Jämlikhet innebär att alla ska ha lika rättigheter och möjligheter, oavsett varifrån man kommer, vilken religion man har, hur gammal man är eller om man ser sig som kille eller tjej. Jämlikhet minskar risken för konflikter i världen.

11. Staden

Över hälften av världens befolkning bor i städer och antalet bara ökar. Växande städer kan vara bra för ekonomin, men det kan också leda till påfrestningar på ekosystemet. När städer växer är det viktigt att tänka på miljön när man bygger nya hus och planerar för att staden ska fungera. Till exempel måste teknik, transporter och återvinning fungera när man blir fler.

12. Kom och köp!

Visste du att en tredjedel av den mat som produceras slängs? Att människan köper och konsumerar för mycket är ett stort problem. För att klimatet, miljön och vi människor ska må bra måste vi både ändra på hur mycket vi konsumerar och på vilket sätt vi tillverkar saker. Just nu använder vi mer resurser än vår planet klarar av.

13. Klimatprotest

Klimatförändringar är ett stort hot mot hela vår planet. När våra utsläpp fortsätter att öka, så ökar också temperaturen på jorden. Det påverkar både tillgången på vatten och möjligheten att odla mat och leder till att haven försuras och risken för naturkatastrofer ökar. Genom att utbilda människor och hitta nya miljösmarta lösningar kan vi minska klimatförändringarna.

14. Under ytan

Det är tack vare världens hav som vi människor kan bo på jorden. Hur vi tar hand om haven påverkar både klimatförändringar och människans överlevnad. Några av de problem som drabbar våra hav är gifter, föroreningar, försurning och att vi fiskar för mycket. Varje år hamnar åtta miljoner ton plast i haven. Vi har alltid behövt haven. Nu behöver haven oss.

15. Vår planet

I våra skogar, våtmarker, torrmarker och berg lever miljontals olika djurarter. Vår miljö är också viktig för vårt behov av mat, energi, vatten och material för att tillverka saker. Dessutom renar våra omgivningar både luft och vatten. När vi förstör, till exempel genom utsläpp eller genom att hugga ner skog, hotar det både djurens och vår överlevnad.

16. Fred

Fred gör det möjligt för länder och samhällen att utvecklas. Om det pågår krig innebär det inte bara lidande för människorna – det är också dåligt både för landets ekonomi och för miljön. Där det är krig är det svårare för folket att ta sig ur fattigdom. Om alla är lika inför lagen och har lika rättigheter så ökar chansen till fred i samhället.

17. Tillsammans

Världen är mer sammankopplad än någonsin och för att de Globala målen ska bli verklighet måste alla samarbeta. Inget land eller grupp får lämnas utanför. Att dela med sig av kunskap, teknik och pengar är viktigt, precis som att hjälpas åt vid kriser och katastrofer. För att genomföra de sjutton Globala målen krävs en global solidaritet – att vi tar hand om varandra.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Fika för världen

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Snabbaste sopsorteringen!

Häng upp lappar i lokalen som representerar olika återvinningskärl, som kompost, brännbart, glas, tidningar, metall och miljöfarligt avfall. Sedan läser ni upp olika "sopor" och då gäller det för barnen att snabbt ta sig till rätt kärl beroende på om de är ett äppelskrutt eller en glödlampa - och hur gör de om de blivit tepåsar..? (Se sidan 9 för förslag på "sopor")

Junis hjärta – 10 min

Solidaritet

De globala målen handlar om miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet - och de hänger ihop med varandra, där grunden är en hållbar miljö. Beskriv det genom trevåningstårtan (Se sidan 10) och sätt sedan upp lapparna med de 17 målen vid den våning på tårtan där de hör hemma.

Huvudaktivitet – 45 min

Baka något tillsammans som är bra för människa och miljö! Ni som ledare har valt ingredienser som är bra för både miljön och för de som producerat varorna. Kanske är det närodlat, KRAV-märkt, ekologiskt eller rättvisemärkt. Vad betyder de olika märkningarna? Vissa av dem handlar om miljön och andra om bra arbetsvillkor. Det vill säga, både miljömässig och social hållbarhet.

Granska de andra varorna som finns i skafferiet i er lokal. Te, kaffe, mjöl, socker..? Var är de producerade? Har de någon märkning? Vill ni så kan ni avsluta med att skriva ett brev eller en hälsning till de andra föreningarna som använder lokalen och berätta varför de ska välja varor som är bra för både miljö och människor. Då är alla med och jobbar för att nå de globala målen!

Avslutning – 15 min

2030

Så här ser det ut 2030! Om ni vill kan ni i slutet av några av träffarna jobba med er vision av hur er lokal, ert samhälle eller hela vår värld ska se ut 2030, då de globala målen ska vara uppfyllda. Låt barnen klippa ut bilder och ord ur olika tidningar och klistra upp på ett stort papper, gärna i A2-format. Sista träffen är bilden klar och ni har en tydlig vision att jobba för att uppfylla!

Alla kan bidra till att återvinna!

Rummets hörn och mitten symboliserar olika återvinningsstationer t ex kompost, glas, metall, kartong och plast. Alla barn är samlade i mitten och ledaren ropar sedan ut sådana saker som ska återvinnas t ex ett tomt mjölkpaket. Då gäller det för deltagarna att ta sig så snabbt som möjligt till den plats i rummet där stationen för kartong finns. Sen ropar man ut någonting nytt t ex tomt glasspaket osv. På sopor.nu kan ni få information om vad som ska sorteras var, om ni blir osäkra.

Lägg gärna till att barnen ska gå på olika sätt till stationerna. Exempelvis som på månen, glödande kol, skridskobana, hoppa jämfota osv för att få mer Junis-känsla. Anpassa övningen utifrån ålder på barnen. Vill ni så kan ni använda berättelserna nedan:

- Det har varit grillfest på gården och vi är så mätta så mätta men det blev lite matrester kvar av alla majscolvar vi ätit, vart ska vi lägga dem? (kompost)
- Nu är vi stora eldsprutande drakar, och drakar de älskar mjölk så vi har druckit upp hela mjölkpaketet och var ska vi slänga det då? (kartong)
- Men på kartongen finns det också en kork som inte är kartong, var ska den då? (plast)
- Älvor dom är så lätta och dansar fram över golvet och älvor älskar ballerinakakor och de har ätit upp alla kakor. Vart ska de slänga förpackningen? (plast)
- Mamma Drottningen fyller år så vi som är prinsar och prinsessor har bakat en riktigt STOOOR nutella- och jordnötssmörstårta och båda burkarna med nutella och jordnötsmör är nu tomma. Vart ska vi lägga dem? (Glas)
- Men det är ju lock på burkarna vart ska de? De har samma typ av lock. (Plast)
- Vi har ätit upp nääästan hela tårtan det är lite kvar men det är inget att spara på. Vart ska det? (Kompost)
- Till middag så åt vi tacos och alla grönsaker åt vi upp och alla tortillas tog slut. Var ska vi slänga förpackningen? (Plast)
- Salsasåsen var så god så den tog också slut. (Glas) och locket till salsa såsen (metall) sen hade vi köpt en så god cheddarost-dipp och en färdig guacamole-sås vart ska de? (Metall) och locken (plast).
- Till tacosen åt vi så klart majs och de låg i en konservburk. Var ska den återvinnas? (Metall)

Dripp dropp...

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Karusellen

Leken "karusellen": Ge ett nummer till varje barn (om ni vill kan alla fästa en lapp med varsitt globalt mål på tröjan, så representerar barnen varsitt mål). Alla sätter sig på stolar i en ring utom ett barn som står i mitten. Barnet i mitten säger två nummer. De som har dessa ska gå in mot mitten, skaka hand och sedan sätta sig på en stol igen. Men medan de skakar hand kan personen i mitten sätta sig på en av de nu lediga stolarna.

Samtidigt får alla som sitter och har en ledig stol till höger om sig hoppa över till den! Det gör det extra svårt för dem i mitten att sätta sig ner. Fortsätt sedan att ropa ut nya nummer.

Junis hjärta – 10 min

Den här träffen handlar om målen 13, 14 och 15 - men framförallt om mål 6: Rent vatten och sanitet. Fundera tillsammans på vad använder vi vatten till från att vi går upp på morgonen tills vi lägger oss på kvällen.

Är det någon som varit i ett annat land? Hur var det där med vatten? Kunde man dricka ur kranen? Använd faktabladet om vatten på sidorna 13–14 och prata om hur och till vad vi använder vatten i Sverige och hur det ser ut i andra delar av världen.

Huvudaktivitet – 45 min

Dags för vattenexperiment! Gör båda experimenten eller dela upp barnen i två grupper som gör varsitt och låt dem sedan berätta för varandra hur det gick.

Experiment 1: Rena vatten (se sidan 15 för förberedelser och genomförande).

Experiment 2: Tandborstning. Sätt i proppen i diskhon och sätt på kranen. Låt barnen låtsas borsta sina tänder i 2 minuter. Mät sedan med ett mått hur många liter vatten som användes. Testa sedan igen, men ha nu bara på kranen när ni ska blöta tandborsten i början och slutet. Mät igen. Vad blev skillnaden? Och vad blir skillnaden på ett år om man borstar tänderna två gånger per dag? Och för 10 miljoner invånare i Sverige?

Avslutning – 15 min

Vem är min vän?

Vem är min vän? Alla får ett globalt mål som de representerar. En person går ut och de andra bestämmer vem som är hens vän. Personen får komma in och ska då gissa vilket mål som är hens vän genom att ställa ja och nej-frågor till gruppen.

Junis hjärta

Här finns fakta om vatten som ni kan använda er av när ni pratar om vatten under passet Junis hjärta:

Det finns ca 1 400 000 000 000 miljarder liter vatten på jorden, men det är bara en liten del som går att använda som dricksvatten. Den största mängden vatten utgörs av saltvatten som vi inte kan dricka. Bara tre procent är sötvatten.

Två tredjedelar av sötvattnet är ytvatten som finns i glaciärer, sjöar och vattendrag och en tredjedel är grundvatten som bildas genom att vatten rinner ner genom jordlagren. Idag använder vi mer av världens grundvatten än vad som fylls på, så vi behöver tillsammans minska vår användning.

Hur använder vi vatten i Sverige?

I Sverige använder vi både ytvatten och grundvatten till vårt dricksvatten och vi förbrukar i genomsnitt 140 liter vatten per person och dygn:

60 liter för personlig hygien.
30 liter för toalettspolning (ungefär fem spolningar).
15 liter för disk.
15 liter för tvätt.
10 liter för mat och dryck.
10 liter övrigt.

(Källa: svensktvatten.se)

Hur ser det ut runt om i världen?

- I världen saknar var tionde person tillgång till rent vatten och var fjärde person har inte tillgång till toalett. Varje dag dör över 800 barn av sjukdomar som orsakats av brist på rent vatten och toaletter. (Källa: wateraid.org)
- På många ställen i världen där det är ont om vatten är förbrukningen omkring 10 liter per person och dygn i jämförelse med våra 140 liter i Sverige.

Varför saknar så många rent vatten?

Det finns många olika orsaker till att människor inte har tillgång till rent vatten. Enligt FN:s barnorganisation Unicef så beror det till exempel på:

- **Torka:** Vissa länder har en regnperiod som ska ge tillräckligt med vatten för att räcka ett helt år.
- **Hög kostnad:** Hög kostnad för vatten är ett vanligt problem framför allt i städernas slumområden.
- **Ökenbildning:** Ökenbildning orsakas inte bara av klimatförhållanden utan även av hur människan använder naturen. Nedhuggning av träd är en faktor som kan orsaka ökenbildning. I vissa områden råder det brist på bränsle och människor tvingas hugga ner träden som binder jorden. På det sättet bildas nya ökenområden.
- **Låg kunskap:** Låg kunskap om hur bakterier sprids orsakar sjukdomar. Till exempel saknar många människor kunskap om vikten av att tvätta händerna efter toalettbesök och innan måltider.
- **Föroreningar:** Många industrier renar inte sina utsläpp och sprider därmed ut giftiga ämnen i vattendrag. Det förgiftar vattnet, fisken och människorna.
- **Krig:** Vatten kan användas som vapen i krig. Det händer till exempel att vattenreningsverk bombas.
- **Hygien:** Många människor saknar tillgång till en ordentlig toalett. Då tvingas de att gå på toaletten på öppna fält, sjöar och floder som då kan förorenas och dricker man vattnet kan man blir sjuk.

Experiment kring vattenrening

Det vatten vi använder till vardags går till stora reningsverk, men det finns inte samma tillgång till reningsverk och rent vatten i alla länder. Därför försöker man hitta enkla och billiga lösningar för att kunna rena vatten från smuts och bakterier. Men hur gör man när man renar vatten? Vi ska nu bygga ett reningsverk i mini-format. OBS! Drick inte det vatten ni renat, eftersom det inte är testat.

Ni behöver förbereda:

- En stor bunke.
- Smått och gott från skafferiet att blanda ner i vattnet.
- Kaffefilter och en tratt att sätta det i.
- Ett sugrör.
- Ett par deciliter med fin sand alternativt kol.

Så här gör ni:

1. Ta en stor bunke med vatten och blanda i lite saft, ketchup, tvål, pappersbitar, lite jord, en smörgåsbit eller annat som kan representera det vatten som vi använder en dag.
2. Låt sedan vattnet rinna genom ett durkslag eller en sil.
En liknande finns på reningsverken.
3. Vattnet får sedan stå ett tag så att så mycket som möjligt av det skräp som är kvar får sjunka till botten.
4. Fyll under tiden ett kaffefilter med fin sand eller kol.
5. Häll över vattnet som stått till en ny bunke, utan att smutsen som nu sjunkit till botten följer med.
6. Låt ett av barnen blåsa ner luft i vattnet med hjälp av sugröret (OBS! Blås bara ut, inte in!) Då får de goda bakterierna i vattnet syre så att de kan äta upp smutsen.
7. Låt nu vattnet rinna genom filtret med sand eller kol. Hur ser vattnet ut nu?

Vad är fattigdom?

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Hinderbana

Förbered en enkel hinderbana utom- eller inomhus. Dela upp barnen två och två och ge ett av barnen i varje grupp en ögonbindel. De ska nu turas om att leda varandra genom hinderbanan enbart med hjälp av kompisens röst. Här måste man hjälpa varandra för att ta sig genom hindren till målet.

Junis hjärta – 10 min

Den här träffen handlar om målen om social hållbarhet - men framförallt om mål 1 och 10 om fattigdom och ojämlikhet. Vad betyder fattigdom? Man brukar prata om extrem fattigdom. Det är när man har mindre än 18 kr per dag att leva för. Vad räcker det till? Vad kan fattigdom mer vara än brist på pengar?

Huvudaktivitet – 45 min

Vad händer om något av de globala målen tas bort? Vad händer med de mål som blir kvar? Placera ut bilderna med målen på golvet och låt barnen få 2 min på sig att ta bort 7 mål. I nästa omgång får de på 2 min på sig att ta bort ytterligare 4 mål och sedan 3 mål till. Vilka blev kvar? Vilket mål tycker barnen är viktigast? Varför då? Kan man nå det målet när man tagit bort alla andra mål?

Avslutning – 15 min

Junis stöder organisationer i världen som arbetar för att barn ska få en bättre situation. Några av de organisationerna finns i norra Thailand. Där är det vanligt att man börjar och avslutar träffar med barngrupperna med en klapplek. Testa att köra den snabbare och snabbare!

Klappa tre gånger och lyft ett pekfinger upp i luften samtidigt som du säger tschhh. Klappa tre gånger igen och peka istället fingret nedåt. Klappa igen och för fingret till vänster och efter klapp igen till höger. Fortsätt sedan men med två klappar emellan och i nästa omgång med en klapp emellan. Sista omgången gör ni bara ljudet och riktar fingret upp, ner och åt sidorna.

Fred och rättvisa

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Här måste alla samarbeta för att lyckas! Ni behöver ett rep (välj längd utifrån antal barn). Förbered en enkel bana, gärna utomhus. Låt barnen stå på ett led och knyt repet lite löst kring varje barns högra fotankel så att alla sitter ihop. Barnen representerar alla länder som tillsammans ska nå de globala målen.

Nu gäller det att ta sig till målet av banan tillsammans och alla måste gå ihop, ingen kan stå utanför, ta en annan väg eller lämnas kvar.

Junis hjärta – 10 min

Den här träffen pratar vi framförallt om mål 16 som handlar om Fred och rättvisa - och om Junis grundsatser solidaritet och demokrati. Prata om vad det finns för anledningar till att länder eller grupper börjar att kriga mot varandra? När man tycker olika, hur kan man göra för att det inte ska bli bråk? Om ni vill kan ni göra en liten rollspelsövning (se sidan 18).

Huvudaktivitet – 45 min

Fredsmonumentet

Förbered med papper, pennor, saxar, lim och gärna återvunna material som äggkartonger, tygbitar, tidningar eller annat. Låt barnen berätta vad de tänker på när de hör orden fred och rättvisa och utifrån det skapa ett fredsmonument. Vilka ord, budskap, känslor och symboler tycker barnen är viktiga att ha med? Avsluta med att skriva en plakett, en förklaring av monumentet. Spara ert fredsmonument och visa upp för föräldrar/familjer sista träffen eller i samband med er insamling träff 9.

Avslutning – 15 min

Gör en fredssaga. Berätta en mening var och gör tillsammans en saga där orden "fred" och "rättvisa" ska finnas med.

Rollspel om att lösa konflikter

3-5 barn börjar att vara med i rollspelet. Övriga tittar på, men blir alla involverade då de ska vara med och bestämma hur spelet ska sluta. När barnen i publiken vill så ropar de stopp och då pausas spelet och alla får vara med och tänka ut hur det ska fortsätta för att man ska undvika konflikter. Publiken kan antingen berätta hur de andra ska agera eller själva gå upp på scen och vara med.

Förslag på berättelse att improvisera utifrån:

En flicka/pojke är på väg hem från sin Junis-träff. På vägen möter hen några äldre barn från skolan som stannar hen och börjar säga elaka saker om hens nya jacka. Till slut blir hen så arg och ledsen att hen slår till en av dem som retas på armen. Då kommer fler barn som blir arga för att hen slåss och säger att de ska berätta att hen är en bråkstake för hens föräldrar.

Går det att lösa situationen utan konflikt?

Målet om alkohol och andra droger

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Aktivitet

Fruktsallad kring värderingar om hälsa. Se sidan 22.

Junis hjärta – 10 min

En av Junis grundsatser är Nykterhet - och ett av de globala målen handlar också om det. Det är ett av delmålen under mål 3 om hälsa. I det delmålet (3.5) står det att man ska bli bättre på att förebygga att människor dricker för mycket alkohol eller använder narkotika - och bättre på att ge behandling till dem som fått problem.

Visste ni att över hälften av jordens befolkning inte dricker alkohol alls? Men de företag som tillverkar alkohol vill gärna att fler ska börja dricka, så att de får sälja mer. Därför gör de mycket reklam i länder i Afrika, Asien och Latinamerika, där inte lika många dricker alkohol idag. Titta på exempel på alkoholreklam från olika delar av världen (se sidan 21). Vad tänker ni på när ni ser bilderna? Vilka är det på bilderna? Vad tror ni att de som gjort reklamen vill att man ska känna eller tycka när man ser den? Hur är det i Sverige - vilken alkoholreklam får man eller får man inte göra här?

För äldre medlemmar kan ni visa filmen "Förväntans-full" på fakefree.se och prata om innehållet.

Huvudaktivitet – 45 min

Skapa en ny fruktdryck och hitta på en rolig reklamkampanj! Förbered ingredienser till fruktdrycker och eventuellt grillpinnar och färgglada papper till pynt samt pennor och papper till reklamaffischer.

Dela upp barnen i grupper och experimentera med färsk frukt, juice och pynt. Vill ni kan ni fixa pyntet själva. Låt varje grupp göra den bästa reklamkampanjen för just deras nya dryck och övertala de andra om varför den är bäst, godast, roligast, nyttigast, bäst för miljön, bäst för kroppen eller knasigast...

Avslutning – 15 min

Alla utom en tar på sig en ögonbindel och ställer sig på ett led och tar tag i axlarna på personen framför. Den utan ögonbindel står längst bak och ska nu styra ledet runt en bana utan att prata. Här gäller det att lyssna in varandra på andra sätt!

Alkoholreklam från Kambodja

Alkoholreklam från Tanzania

Fruktsallad med tema hälsa

Förslag på påståenden till leken Fruktsallad som kan göras som uppvärmning:

Alla barn sitter på stolar i en ring utom ett barn som står i mitten. Ledaren säger ett påstående (se nedan) och då ska alla som håller med resa sig upp och byta plats - och den som inte har någon stol ska försöka ta en som blir ledig.

- Jag älskar mango
- Jag känner någon som heter Kalle
- Min favvomat är tacos
- Jag gillar att springa
- Jag har testat att göra yoga
- Jag tycker att frukt är godare än godis
- Det är bra att barn inte får dricka alkohol
- Jag tycker att det verkar coolt att röka
- Jag skulle vilja ha gympa i skolan varje dag
- Att snusa verkar bra
- Jag gillar läsk
- Jag gillar inte reklam för alkohol

Konsumentmakt!

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Burträskbingo

Dela upp barnen i grupper och gör Burträskbingot på sidan 24. Alla saker barnen hittar ställs på ett bord och används under huvudaktiviteten.

Junis hjärta – 10 min

Solidaritet och demokrati

Hur många jordklot skulle behövas om alla i världen levde som vi gör? Om vi fördelar jordens resurser rättvist mellan olika länder så tar våra resurser för Sverige slut redan i april varje år. Det beror på att vårt sätt att leva och konsumera tar stora resurser. Man kan kalla det för vårt "ekologiska fotavtryck". Resten av året tar vi därmed av den andel av jordens resurser som andra människor i världen borde ha tillgång till. Om alla levde och shoppade som vi i Sverige skulle det behövas fler än tre jordklot till.

Huvudaktivitet – 45 min

Om vi ska minska vårt ekologiska fotavtryck i Sverige behöver alla hjälpas åt. Hur är det med din konsumtion?

Dela in barnen i grupper. I grupperna ska alla få komma till tals och bestämma tillsammans. Använd de föremål barnen samlat in under Burträskbingot och komplettera med utklippta bilder på saker som finns på sidan 25. Låt barnen fundera på:

Vad är viktigast för er? Lägg i tre högar: jätteviktigt, ganska viktigt och inte alls viktigt. Vilka saker tror ni har störst påverkan på vårt ekologiska fotavtryck? Vad kan DU leva utan? Vad kan du själv göra för att minska ditt ekologiska fotavtryck?

Avslutning – 15 min

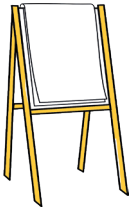
Fortsätt ert arbete med er vision för 2030. Fyll på med ord och bilder från tidningar som handlar om det ni pratat om de senaste träffarna. Hur ser en värld ut som inte har fattigdom eller droger och där människor inte konsumerar mer än de behöver?

Burträskbingo

10 p En gul strumpa
En levande insekt - som ska överleva!
Hitta tre saker som börjar på A
Ett paket mjöl
En hatt eller mössa
Någon som varit i Kina
Räkna upp tre länder som börjar på N

5 p En kopp
En vit sten
En penna
Ett tomt papper
Ett blad från en bärbuske
En kotte
En leksak
Någon som har en rosa tröja
En levande blomma
En mobil
En nyckel
En tepåse
En bok
En blå sko
En sked
En rolig historia

Ekologiskt fotavtryck

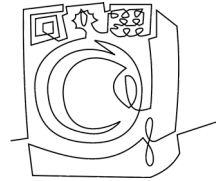
Konst

Telefon

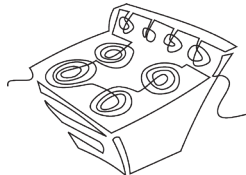
Kläder

Tvättmaskin

Brödrost

Spis

Kylskåp

Smycken

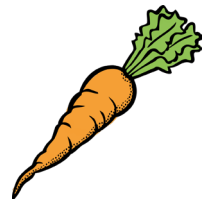
Fotboll

Smink

Bil

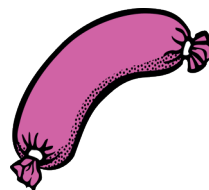
Grönsaker

Dator

Surfplatta

Kött

Cykel

Penna

Tåg

Glass

Flyg

Nu gör vi skillnad!

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Tipspromenad

Kör tipspromenaden om globala målen som finns som bilaga. Om vädret tillåter – kör den utomhus på en liten runda.

Junis hjärta – 10 min

Solidaritet

Solidaritet: Vad betyder ordet och hur kan man visa det?

Vi är alla en del av vår omvärld och det betyder att det vi gör påverkar andra - till och med människor som vi inte känner och som bor långt borta. Hur påverkar vi idag på bra eller mindre bra sätt? Känner barnen till någon person som de tycker påverkar på ett bra sätt för att världen ska bli bättre?

Huvudaktivitet – 45 min

Planera en insamling

Om det är på vårterminen kan ni göra en insamling för IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete. Om det är på höstterminen kan ni göra en insamling för Världens Barn, där Junis som en del av IOGT-NTO-rörelsen är en av de deltagande organisationerna.

Läs först om vart pengarna går på iogtntororelsen.se eller varldensbarn.org. Planera sedan vad, var, när, hur och för vem ni ska göra insamlingen? Vad behöver fixas och vem gör vad? Tips finns till exempel på varldensbarn.org

Avslutning – 15 min

Avsluta med att gå igenom svaren på tipspromenaden.

Alla kan bidra!

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Aktivitet

Snabbast till målet! En lek som finns i olika varianter runt om i världen. Här är en version med globala målen. Barnen sitter i en ring. Ett barn börjar med att hålla lappen med globala målen (den med alla färger i en cirkel) i handen och gå runt ringen på yttresidan. Hen lägger sedan lappen bakom någons rygg och då ska den personen resa sig och springa ett varv runt ringen, åt motsatt håll som den som lade lappen. Den som snabbast kommer snabbast runt till lappen med målet igen får sätta sig ner och den andra får lägga lappen bakom en ny rygg.

Junis hjärta – 10 min

Idag ska vi göra vår insamling. Men hur gör vi och vad säger vi till dem vi vill ska bidra? Varför ska de ge? Fundera över bra argument. Vart går pengarna? Prata om vad man svarar på frågor som kan komma upp från dem vi möter. Testa i rollspelsform era argument och ett bra bemötande.

Huvudaktivitet – 45 min

Genomför insamlingen som ni har planerat. Kanske behöver ni avsätta mer tid än er ordinarie träff.

Avslutning – 15 min

Raketen

Samla gruppen och prata kort om hur det gick. Kom ihåg att vara stolta över det ni genomfört och bidragit till! Avsluta med att göra klappleken "Raketen", då ni står i en ring och börjar klappa händerna och stampa med fötterna. Först långsamt och sedan snabbare och snabbare tills raketen far iväg och ni kan jubla med händerna i luften!

Vi kommer i mål!

Se alla – 5 min

Börja med upprop. Vilka är här? Fyll i närvarokortet.

Uppvärmning – 15 min

Färg, familj eller cirkel? Alla får en av de färger som finns på bilderna för globala målen (orange, röd, blå eller grön) i form av en pappers- eller tygbit att sätta fast på tröjan. Sätt på musik och låt alla dansa och hoppa runt. När musiken stannar ropar den som leder leken ut ordet färg, familj eller cirkel. Då man ropar färg ska alla med samma färg samlas. Familj betyder att man samlas en från vardera färg. Cirkel betyder att alla ställer sig i en cirkel, men att två med samma färg inte får stå bredvid varandra.

Junis hjärta – 10 min

Sista träffen om de globala målen: Hur har det varit att arbeta med dem? Hur tror ni att det är 2030 när målen ska vara uppfyllda? Hur gamla är ni då?

Huvudaktivitet – 45 min

Bingo

Nu är det dags att testa vad vi lärt oss om de globala målen! Kommer barnen ihåg vilken siffra (1-6) som de ställde sig på vid första träffen? Hur mycket kände de då att de kunde om målen? Vad känner de nu? (Gör övningen som i träff 1 eller muntligt).

Använd bingospelet som finns bifogat. Dela upp barnen i fyra grupper, då bingo finns med fyra olika spelplaner. På plattan finns bilder som symboliserar de 17 globala målen samt Junis grundsatser. Ledaren läser en kort beskrivning av ett mål, en grundsats eller logotyp och det gäller att komma på vilken bild som beskrivningen hör till. Den grupp som först får fem i rad har vunnit!

Avslutning – 15 min

Avsluta med att titta på den tavla ni arbetat med under träffarna. Hur ser er bild ut av 2030? Hur känns det att leva där? Vad kan vi göra för att ta oss dit? Vad kan vi få andra att göra?

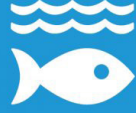
Ha garntråd i några olika färger till hands. Låt varje barn fläta ett enkelt band av garn att sätta runt sin handled. Varje garntråd de väljer representerar något de lovar sig själva att göra eller tänka på för att bidra till de globala målen, till er vision. Banden blir en påminnelse.

Globala målen-Bingo

10 MINSKAD OJÄMLIKHET 	6 RENT VATTEN OCH SANITET 		12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION 	 GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling
	7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA 	5 JÄMSTÄLLDHET 	13 BEKÄMPA KLIMAT-FÖRÄNDRINGARNA 	8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT
15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD 	1 INGEN FATTIGDOM 	Fri ruta	16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN 	14 HAV OCH MARINA RESURSER
2 INGEN HUNGER 		11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN 		3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE
	4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA 		9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR 	17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Namn: _____

Globala målen-Bingo

	6 RENT VATTEN OCH SANITET 	7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA 	5 JÄMSTÄLLDHET 	15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD
11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN 		10 MINSKAD OJÄMLIKHET 	12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION 	
13 BEKÄMPA KLIMAT-FÖRÄNDRINGARNA 			14 HAV OCH MARINA RESURSER 	16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN
	2 INGEN HUNGER 	8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT 	1 INGEN FATTIGDOM 	
4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA 	3 HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE 	 GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling	17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP 	9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Namn: _____

Globala målen-Bingo

Namn: _____

Globala målen-Bingo

6 RENT VATTEN
OCH SANITET

1 INGEN
FATTIGDOM

14 HAV OCH MARINA
RESURSER

17 GENOMFÖRANDE
OCH GLOBALT
PARTNERSKAP

3 HÄLSA OCH
VÄLBEFINNANDE

8 ANSTÄNDIGA
ARBETSVILLKOR
OCH EKONOMISK
TILLVÄXT

16 FREDLIGA OCH
INKLUDERANDE
SAMHÄLLEN

2 INGEN
HUNGER

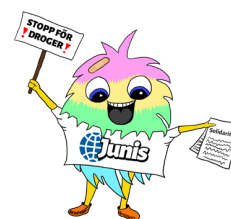
11 HÅLLBARA
STÄDER OCH
SAMHÄLLEN

Demokrati

Fri
ruta

7 HÅLLBAR ENERGI
FÖR ALLA

4 GOD UTBILDNING
FÖR ALLA

13 BEKÄMPA KLIMAT-
FÖRÄNDRINGARNA

12 HÅLLBAR
KONSUMTION
OCH PRODUKTION

Nykterhet

10 MINSKAD
OJÄMLIKHET

9 HÅLLBAR INDUSTRI,
INNOVATIONER OCH
INFRASTRUKTUR

Solidaritet

5 JÄMSTÄLLDHET

15 EKOSYSTEM OCH
BIOLOGISK
MÅNGFALD

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Namn: _____